

MUZEUL AGRICULTURII

LELIA URDĂREANU

-2012- SEPTEMBRIE-OCTOMBRIE

CONSILIUL JUDEȚEAN IALOMIȚA

LELIA URDĂRIANU s-a născut la 6 mai 1899 la Slatina, jud. Olt şi a decedat în anul 1990 . A absolvit *Şcoala de Arte frumoase* din Bucureşti, în 1922, cu *Diplomă în Pictură şi Arte Decorative*.

A debutat la Paris la *Salon des Indépendents* în 1930, urmând să expună în 1932 la *Salonul Oficial Bucureşti*. În anul 1935 participă la expoziţia *Peisajul Bucureştean a* „Grupului Nostru", apoi la o serie de expoziţii de pictură şi grafică organizate în anii 1934, 1940, 1967, 1968.

A făcut parte din „Grupul Nostru" în perioada 1939-1940.

În perioada 1932-1948 a participat la toate *Saloanele de Pictură*, în 1933 la *Salonul de Grafică*, iar între anii 1954-1956 a participat la expoziţii de grafică "interregionale" şi republicane[1].

Putem menţiona câteva participări internaţionale pe care artista le consemnează în fişa sa biografică: în 1930 la *Salon des Indépendents*, în 1934 la *Salon D'Automne*, expoziţia de Ziua Femeii organizată de Federaţia Democrată a Femeilor din Roma din anul 1947.

Consemnează participări la expoziţii ca cele din anul 1936 la *Sala Dalles*, în 1947 la *Librăria Italiană*, în 1967 la Vălenii de Munte, în 1969 la Ploieşti şi la *Universitatea Populară din Bucureşti*, apoi în mai 1970 la Curtea de Argeş, în iunie la Botoşani, în februarie 1971 la Buzău, în aprilie la Râmnicu Sărat şi în luna iunie la Focşani.

Numai simpla enumerare cronologică a câtorva dintre prezenţele expoziţionale ale Leliei Urdăreanu, de-a lungul timpului, ne reliefează efervescenţa sa creatoare şi dorinţa de a-şi confrunta opera cu publicul, ca o verificare continuă a demersului său artistic.

Pasiunea sa pentru munca ţăranului, dar şi petrecerea timpului la Ferma Perieţi, în Bărăgan, s-au materializat într-o lucrare monumentală, care,din păcate, nu s-a mai păstrat, pictată, în perioada 1936-1939, pe pereţii interiori ai Conacului de la Perieţi.

Prezenţele sale expoziţionale au fost consemnate în Cronica Salonului din 1932, acuarelele sale au fost reproduse în „Rama", în anul 1936, în „Universul", „Viitorul" „Neamul Românesc", „Epoca", „Adevărul", revista „Muzica şi poezia". A primit încurajări, în cronicile vremii, de la Eugen Crăciun, Petru Comarnescu, Tache Soroceanu.

Poate că ar trebui amintit şi faptul că, în anul 1958, odată cu reorganizarea U.A.P. şi a Fondului Plastic, la 1 august, a fost exclusă din Uniune, cu toate că era membră de la înfiinţarea acesteia. În cererea de reprimire în U.A. P., artista spunea: „Lovitura excluderii este prea grea pentru mine, care toată viaţa am dedicat-o muncii artistice..." Tot în aceeaşi cerere consemna: „Sunt primul pictor care am lucrat şi pus în valorificare plastică o regiune altă dată neexploatată de pictori – Bărăganul – reprezentându-l prin munca oamenilor şi produsele lui, cu primul tractor apărut în pictură, aşa cum probez cu catalogul expoziţiei din 1939".

Este încă o dovadă, dacă mai era nevoie, că o parte dintre artiştii plastici, alături de mulţi alţi intelectuali de marcă, au fost decimaţi sau pedepsiţi pentru originile lor sau pentru ideile „europene", pe care unii dintre ei le-au apărat cu preţul vieţii.

Revenind la opera doamnei Lelia Urdărianu, putem remarca cu uşurinţă pasiunea sa pentru Câmpia Bărăganului, pentru oamenii care trudeau la muncile câmpului, dragostea ei pentru natură, chipuri şi aşezări omeneşti. Probabil că toate acestea sunt izvorâte dintr-o dragoste nemărginită faţă de pământ şi, atunci, din această imensă afectivitate, toate celelalte, flori, copaci, aşezări rurale cu oamenii lor, utilaje agricole etc. se ordonează personal, într-un corp comun cu pământul, într-un firesc mental, care aduce până la noi spiritul acestor aşezări, împreună cu oamenii lor.

Opera artistei are o viziune unitară, indiferent de tema care ne este prezentată, este ca un impuls, care parcă vine dincolo de ea, reprezentând firescul, exprimat sincer, aproape documentar, fără „înflorituri", fără ezitări. Descoperim în liniile şi culorile Leliei Urdărianu sobrietate, puritate ascetică, un mister prin care marii artişti reuşesc, cu mijloace plastice restrânse, să dezvăluie un univers nebănuit, cu toate că el se derula firesc, în fiecare zi, artista aplecându-se cu măiestrie asupra sa, pentru a-l consemna pentru eternitate.

Opera doamnei Lelia Urdărianu a fost comparată cu icoanele din Bărăgan, „ca nişte ferestre largi ce împrejmuiesc viaţa de acolo, din primăvară până în iarnă". Imaginea ţăranului român nu era una idilică, în opera artistei având, pe lângă valoare în sine, şi valoare de document, mai ales prin faptul că abordarea artistică a fost aceea de a consemna diferite teme, momente, fapte, ce se derulau în acest spaţiu.

Putem concluziona, fără a avea pretenţia că prin expoziţia de faţă sau prin prezentările din acest catalog am reuşit să exprimăm complexitatea personalităţii doamnei Lelia Urdărianu, că domnia sa a creat o operă originală, printr-o abordare artistică îndrăzneaţă pentru acea vreme, prin efervescenţa sa, dar şi prin aducerea în prim-plan a Bărăganului, o zonă geografică foarte puţin abordată din punct de vedere artistic.

[1]Datele personale au fost preluate din Fişa biografică completată de artistă în data de 7 febr. 1977

Gheorghe PETRE

Şcoala de „ARTE FRUMOASE" din Bucureşti

REGATUL ROMANIEI

MINISTERUL CULTELOR ŞI ARTELOR

№ 15

ŞCOALA DE „ARTE FRUMOASE"

DIN

BUCUREŞTI

DIPLOMA

In numele Majestăţei sale Regelui FERDINAND I, Noi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor şi Artelor, văzând referatul Direcţiunei Şcoalei de „ARTE FRUMOASE" sub No. .... din 24 Iunie 1922 prin care rezultă că Domnişoara Lelia Urdăreanu de naţionalitate română de religiune ortodoxă născută în Slatina-Olt la anul 1899 luna Maiu 6 a terminat cursul complect al secţiunei de Pictură şi Arta-Decorativă conform art. 32 din regulamentul şcoalei.

Acordăm Domnişoarei Lelia Urdăreanu diploma de absolvire spre a se bucura de toate drepturile şi prerogativele acordate de legi.

Dat în Bucureşti.

La 24 Iunie 1922

Văzut de noi,
MINISTRU CULTELOR ŞI ARTELOR,

P. DIRECTORUL ŞCOALEI,
RECTORUL ACADEMIEI,

Secretarul Academiei

Diplomă de absolvire ŞCOALA DE „ARTE FRUMOASE" Bucureşt1922, nr. inv. F.S. 592

Grafică Lelia Urdăreanu, 35/50

SINDICATUL ARTELOR FRUMOASE
din România
Persoană Juridică și Morală
Fondat în anul 1921
Sub Președenția de Onoare a M. S. Regina Maria

Carte de identitate

Nr. 187

D.na Lelia Urdăreanu
artistă pictor din București
str. Calomfirescu Nr. 15 este
membru al Sind. Artelor Frumoase,
fiind înscris la Martie 4 1939

Președinte,
Prof. Cecilia Cuțescu Storck
Secretar g-ral,

Semnătura titularului,
Lelia Urdăreanu

Carte de identitate SINDICATUL ARTELOR FRUMOASE din România, 1939, nr. inv. F.S. 593

Grafică, Lelia Urdăreanu, 44/60

MINISTERUL PROPAGANDEI NAȚIONALE
OFICIUL NAȚIONAL DE TURISM

AUTORIZAȚIE DE PICTAT
PENTRU TURIȘTI Nr. A00000171

D.-na Lelia Urdarianu,
domiciliat în Bucuresti,
Str. Calomfirescu Nr. 15

In conformitate cu Decretul-Lege Nr. 74, completat cu disp. M. S. M. și ale Dir. Generale a Poliției, este autorizat să picteze, respectând restricțiunile anexate.

Prezenta autorizație este valabilă cu viza trimestrială a poliției în raza căreia domiciliază titularul.

DIRECTOR O. N. T.,

Șeful Serviciului,

Autorizație de pictat pentru turiști , emis de Ministerul Propagandei Naționale, nr. inv. F.S. 595

Grafică, Lelia Urdăreanu, 31/43,5

SINDICATUL MIXT
DE
ARTIŞTI, SCRIITORI, ZIARIŞTI
DIN Bucureşti

Resortul PLASTICI

Semnătura posesorului,
Lelia Urdăreanu

C. G. M.
UNIUNEA SINDICATELOR
DE
ARTIŞTI, SCRIITORI, ZIARIŞTI
DIN ROMÂNIA

CARTE DE MEMBRU

No. 6675

Tov. Lelia Urdăreanu

este Membru al Sindicatului Mixt din Bucureşti care face parte din Uniunea noastră.

Preşedinte, Secretar general,

Bucureşti, VIII 1948

Carte de membru **UNIUNEA SINDICATELOR DE ARTIŞTI, SCRIITORI, ZIARIŞTI,** 1948, nr. inv. F.S. 599

" La treerat" - grafică, Lelia Urdăreanu, 33/58,5

INSTRUCȚIUNI

1) Autorizația nu este valabilă fără actele de identitate ale celui în cauză și fără ordinul de serviciu eliberat de Sindicatul Artelor Frumoase.

2) La sosirea și plecarea din localitatea indicată în ordinul de serviciu, titularul acestei autorizații se va prezenta organelor de Miliție pentru viză. Lipsa vizelor atrage după sine anularea prezentei autorizații.

3) Pentru deplasările în zonele de frontieră este obligatorie autorizația specială de zonă, eliberată de organele Miliției.

4) Prezenta autorizație nu servește ca act de identitate.

5) In caz de pierdere, titularul autorizației este obligat ca în termen de 48 ore să anunțe organele M.A.I.

6) Este interzis a picta obiective și în obiective economice (Instituții, Intreprinderi) pentru care este necesar autorizații speciale.

7) Valabil până la 31-XII-1954

c. 6449

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
SERV. APAR. SECRETULUI DE STAT

Autorizația Nr. 0753

Tov. Popescu Lelia

de profesie pictor

domiciliat în București

Str. Culmea Veche *Nr.* 5.

Este autorizat să se deplaseze pe tot cuprinsul țării, exclusiv zona de frontieră, pentru exercitarea profesiunei.

Posedă Buletinul de Identitate Nr. 141/49.

eliberat de C.M.C

și carnet de exercitarea profesiunei Nr. 8043.

DATA 14-VII-1954

Șeful Serv. Apar. Secretului de Stat

Autorizație de deplasare pe tot cuprinsul țării, pentru exercitarea profesiei, eliberată de MINISTERUL AFACERILOR INTERNE, 1954, nr. inv. F.S. 601

UNIUNEA ARTIŞTILOR PLASTICI DIN R.P.R.

TICHET DE COTIZARE PE ANUL 1955.

Tov. Popescu Lelia Urdăreanu

Nr. cărţii de membru 285.

Tichet de cotizaţie UNIUNEA ARTIŞTILOR PLASTICI DIN R.P.R., 1955, nr. inv. F.S. 602

Exemplar de artist - grafică,
Lelia Urdăreanu, 31/43

MUZEUL DE ISTORIE AL JUD. PRAHOVA

VALENII DE MUNTE

LELIA URDĀRIANU

PALATUL CULTURII - PLOIEŞTI - SALA COLOANELOR 14 - 24 IANUARIE - 1969

Grafică, Lelia Urdăreanu, 35/50

UNIUNEA ARTIŞTILOR PLASTICI
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
BUCUREŞTI — CALEA VICTORIEI, 155 — TEL. 6.35.01

Nr. 4180 din 18 Oct 954.-
RI/GP

Către
Tov. Lelia Urdărianu Popescu
str. Culmea Veche 5 — Loco
raion. Tudor Vladimirescu

Prin prezenta vă facem cunoscut, că în conformitate cu art.1. combinat cu art.7. din statutul Uniunii Artiştilor Plastici, procedîndu-se la verificarea activităţii şi rezultatele obţinute de Dvs. în cadrul scopurilor şi sarcinilor ce revin membrilor U.A.P.,

Comitetul de conducere întrunindu-se în şedinţa plenară a hotărît excluderea Dvs. din cadrul U.A.P.-

Hotarîrea intră în vigoare pe data de 31 dec.1954.-

In conformitate cu art.8, Dvs. aveţi dreptul la contestaţie.-

Această contestaţie, urmează a fi depusă de Dvs. cel mai tîrziu pînă la data de 15 decembrie 1954.-

PRESEDINTE,

SECRETAR,

Adresă de la UAP prin care Lelia Urdărianu este înştiinţată că a fost exclusă din U.A.P., nr. inv. F.S. 229

UNIUNEA ARTIŞTILOR PLASTICI
FONDUL PLASTIC

Tov. Urdăreanu Lelia Popescu

este membru al Fondului Plastic

Nr. 18 Emis la 25 IV 80

Președinte,

Carte de membru UNIUNEA ARTIŞTILOR PLASTICI DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ, 1955, nr. inv. F.S. 605

Grafică, Lelia Urdăreanu, 35/50

ICOANE ZUGRĂVITE PENTRU ANOTIMPURI

BĂRĂGANUL

D-nei LELIA URDARIANU

Nețărmurire pământeană — lut oglindind cerul — mare brăzdată de pluguri, vălurită de spice.

Liniște rodnică — veșnic răsăritoare viață — dăruindu-se nesfârșit în snopi, șire și clăi — păscută de herghelii, turme, cirezi, străbătută în fâlfâire de stoluri, însemnată deasupra vremilor cu măgurile rătăcitorilor de altă dată.

Belșug atât de nemărginit, în cât pare pustietate — dărnicie menită să sature întotdeauna popoarele.

Zare dreaptă și rotundă — ca o neîntreruptă pace.

Pentru liturghiile închinate muncii înaintează în cădelnițare din vreme străbună, pasul sfânt al semănătorilor, pe blana de urs a ogorului desfundat, unde salba domnițelor a scuturat albăstrele.

Cu datina sârguinței răsună sapele plivitorilor, întovărășind în clinchet doina.

Acum toate ierburile înfrunzesc smaralde — dar sufletul așteaptă dornică împlinire:

Ivirea țării de aur — fremătândă în cântecul greerilor, șuerând în seceri, duduind în cântecul adânc ăuit de treerătoare, până în târziul luceferilor când cade roua și gâlgâe pitpalacii. Razele și spicele zburlesc pentru ziua verii tot una. Flori și țărănci, străbat lanurile până în pragul miriștilor, unde aria vâjăe ca un stup, iar sacii îndeasă comori de pâine.

Mai departe toamna a întins funigei peste steagurile porumbiștei.

Culori de vioară încep să rugineascā lin prevestind purpură. Din fașele de împărătești coconi, își arată știuleții topazurile. Falnici tae peste nămolul drumului ciocârlanii moțați.

Mormane de galbeni au umplut banițele, coșurile, căruțele, și mai cresc spre slăvi movile de recoltă.

Pe calea apelor moarte se rostogolesc vălătuci, ca delfinii în larguri.

Apoi roua eschimbă lacrimile în argintărie de brumă. Din lespezile cerului are să se macine ninsoarea — pentru răstimpul cât în cămașe albă, țarina își veghează sămânța sădită în fruntea brazdelor, întru de-a pururi rezămislire — nepăsătoare de vifornița ce aruncă până în pliscul corbilor, mărgăritare.

Atunci un cârd de copii, străbat deschizând drum de stea unui colind, slăvind nașterea mântuitoare de lumi — pregătind din nou primăvara.

Adrian Maniu

„Icoane zugrăvite pentru anotimpuri. Bărăganul D-nei Lelia Urdărianu", semnat Adrian Maniu, în catalogul expoziției „BĂRĂGANUL" Expoziție de pictură LELIA URDĂRIANU, 3-21 Decemvrie 1939, str. Wilson nr. 8, nr. inv. F.S. 886

„Cuvânt înainte", semnat Petru Comarnescu, în catalog „Expoziția de pictură LELIA URDĂRIANU", 9-30 aprilie 1947, Librăria Italiană, Calea Victoriei, nr. 80, nr. inv. F.S. 887

CUVÂNT INAINTE

Priveliștele țării noastre sunt încă neexplorate, în imensa lor varietate, de către pictorii români. Desigur, nu orice localitate sau regiune este picturală, iar varietatea de loc nu înseamnă dela sine și varietate de aspect plastic, de expresivitate cromatică sau de atmosferă poetică. Uneori, picturalitatea se manifestă în acelaș loc, în funcție de schimbarea sau variația luminii, ce colorează altfel obiectele sau chiar le constitue ște.

Totuși, dacă prin Grigorescu câmpia nesfârșită și-a avut poetul, iar prin Andreescu unele margini de sat sau de oraș, iar apoi Balcicul a chemat pe atâția dintre pictorii noștri, spre a le intensifica și exalta coloritul, au rămas regiuni caracteristic plastice încă neexplorate artistic în plastica noastră. Printre acestea este și Bărăganul, cu întinderile-i nesfârșite, cu terenul neted, dar cu o vegetație abundentă, de tipic aspect agricol, pe care lumina soarelui, atât de puternică, o proectează nespus de viu, ajungându-se fie la violențe de colorit în sens Van Gogh, fie la o contopirie a formelor sau volumelor în albul sau galbenul orbitor al luminii solare, dela prânz. Bărăganul este interesant și, totodată, primejdios pentru pictori, căci tocmai puternica luminozitate poate șterge finele nuanțe pentru aspecte puternice și generale, în care este nevoe de violență și poesie lăuntrică, nu numai de spirit de observație.

D-na Lelia Urdărianu are meritul de a fi adus în pictura noastră Bărăganul, fiind pioniera explorării lui plastice. Expoziția sa din 1939 a adus priveliști largi și bogate, în care uneori peisajul era umanizat, vădindu-se munca omului și apărând chiar oameni la munca ogoarelor. Fie că peisajul cuprindea oameni secerând sau treerând, fie că plantațiile erau înfățișate singure, fără de aceia care le-au făcut și îngrijit, natura era evocată în spendoarea-i aurie a toiului de vară.

Am prețuit această valorificare plastică a Bărăganului și, odată cu ea, scenele de muncă, înfățișate și în câteva schițe pentru mari fresce. Dar, ca la majoritatea pictorilor noștri, predominau natura și atmosfera mai mult decât omul, iar peisajul larg și orizonturile ademenitoare sugerau eminența acestei naturi, față de care omul pare o neînsemnată creatură, chiar dacă muncește pământul și născocește tot felul de mașini ingenioase și iscoditoare. Am dori să vedem cândva, în frescele și scenele de muncă ale Bărăganului, proectarea oamenilor și mașinilor în proporții monumentale, astfel ca nu numai coloritul să fie exaltat, dar și forma, mai ales forma umană, pentru ca decorativitatea să posede mai multă forță și măreție.

In a treia expoziție personală, d-na Lelia Urdărianu revine cu priveliști din Bărăgan, dar nu cu fresce și aspecte decorative, ci cu lucrări în care picturalitatea apare în funcție de coloare. Alături de Bărăgan, avem acum priveliști transilvănene, din gotica Sighișoară și din pitorescul sat Codlea, aici aspectele caselor și străzilor, cu variație de forme diferit colorate având întâetatea. Paisaje din Mehedinți și Dolj, dela Corcova și Portărești, se petrec într'o altfel de luminozitate decât cea a Bărăganului și e un bine că pictorița alege iarăși două părți ale țării mai puțin cunoscute în pictură, căci Oltenia este din cele mai puțin explorate, spre deosebire de coasta mării sau de munții și dealurile Transilvaniei. Deasemenea, Bucureștii cu aspectele lui moderniste, cu blocuri mai frumoase când sunt acoperite de zăpadă sau, dimpotrivă, cu aspectele lui de ieri, ce se mai prelungesc în înfățișarea vreunei case cu grădină și cu grilaj mare sau printr'unele străzi liniștite apar în expozițiile pictoriței, care și în paisaj și în flori este legată de țara ei, aducând flori din grădini bătrânești sau de pe câmpuri, iar nu din sere și florării exotice.

Trăind în București și petrecându-și o bună parte din vreme în Bărăganul, unde soțul său a organizat cu eficiență americană producția fermei ce o au, d-na Lelia Urdărianu — a cărei veche obârșie oltenească a fost altoită cu nobil și viteaz sânge francez — crede în viața constructivă, în frumusețile naturii, în puterea omului ca prin muncă dârză să facă și mai frumoasă viața. Expoziția de acum este expresia acestei credințe.

PETRU COMARNESCU

"Portret de femeie" – ulei/pânză, 72,5 x 60, nr. inv. F.S. 3663

"La sortat ridichi" – ulei/carton, 70 x 100, nr. inv. F.S. 3811

“Treieratul cu batoza” – ulei/pânză, 33 x 55, nr. inv. F.S. 3738

" La făcut snopi" – ulei/pânză, 33 x 46, nr. inv. F.S. 3736

"Secerătoare simplă " – ulei/carton, 24 x 36, nr. inv. F.S. 3684

"Repararea casei din Perieţi" – ulei/carton, 50 x 70, nr. inv. F.S. 3743

"Iarna" – ulei/pânză, 61 x 82,5, nr. inv. F.S. 3637

"Căratul paielor de la batoză" – ulei/pânză, 52 x 75, nr. inv. F.S. 3813

"Căratul snopilor" – ulei/carton, 50 x 70, nr. inv. F.S. 3767

"Grădina de zarzavat – însilozat praz" – ulei/carton,50 x 70, nr. inv. F.S. 3768

"Şira de paie" – ulei/pânză, 54,5 x 70,5, nr. inv. F.S. 3739

"Incărcatul snopilor " – ulei/pânză, 33 x 46, nr. inv. F.S. 3689

"Treieratul cu Stahl Lanz " – ulei/pânză, 33 x 46, nr. inv. F.S. 3683

"Treieratul cu batoza " – ulei/pânză, 53 x 74, nr. inv. F.S. 3670

"La treierat" - ulei/pânză, 54,5 x 73, nr. inv. F.S. 3740

EXPOZIȚIA D-NEI LELIA URDARIANU

D-na Lelia Urdărianu și-a găsit dintru început lămurirea meșteșugală, după care alții aleargă o viață întreagă. A avut norocul acesta și a știut să profite de el ca de o binefacere a vieții și rodirea lucrului său s'a împlinit an cu an, a crescut în putere, și-a rotunjit frumusețea.

Pânzele s'au adunat firesc, păstrând o linie unitară și au fost toate exprimări sincere ale sentimentului încercat în fața naturii. Nu se cunoaște nicio exaltare în ele, nicio înfloritură de speculație artistică, nicio întortochiere voită, care să le facă mai interesante, cum se mândresc unii, dar și mai superficiale.

Meșteșugul se contopește la d-na Lelia Urdarianu cu emoția și faptul acesta de artă e rar. Meșteșugul nu înseamnă scop la d-sa, ci mijloc. Niciodată nu i-am văzut vreo lucrare unde să ne întâmpine întâi potriveli de atelier, mai mult sau mai puțin abile, fantezii formale ori coloristice fără reazim în realitate. Tot ce e element de înfăptuire picturală propriu-zisă a venit pe urmă să ne îndemne la o cercetare a existenței lui. Și ne-a mirat sobrietatea pe care am aflat-o în linii și culori, puritatea ascetică a materialului, simplitatea închegării întregului. E taina artiștilor adevărați care izbutesc cu mijloace restrânse să cuprindă neastâmpăr și întindere de viață.

Spre a rezulta atât de juste, de spontane și de convingătoare, desigur că artista a îndrăgit subiectele alese, a trăit odată cu ele, a stat cu atenție și răbdare să le privească, scoțând din ele esențialul care să le reprezinte definitiv. Acesta e marele dar al d-nei Lelia Urdarianu: putința de a turna lapidar motivul în tipar plastic, nefalsificând un singur amănunt, neforțând o singură notă — cuprinzând total dar lăsând laoparte pitorescul ușor, farmecul ieftin. O poezie sănătoasă și voinică se desprinde din chipurile, scenele și priveliștile sale. E poezia pământului și a cerului înfrățite în spectacole ample, grandioase, peste care plutește binecuvântarea creatorului.

Intreaga operă de până acum a d-nei Lelia Urdariann, bogată în succese, e încununată de acea glorificare a Bărăganului, ale cărui icoane sunt ca niște ferestre largi ce împrejmuesc viața de acolo, din primăvară până în iarnă. Panourile slăvesc un pământ necuprins și parcă neverosimil prin întinderea lui ca o mare, prin aurul holdelor lui ca de poveste străbună.

In expoziție nu sunt prezentate decât schițele călăuzitoare scrise în acuarelă, dar cum trebue să arăte în realitate fresca executată la Domeniul Perreti, județul Ialomița, o aflăm din cele două admirabile imagini pictate pe panouri de tencuială. Culorile au o căldură de catifea și înobilează orice întâlnesc în cale, chiar instrumentele agricole moderne, imprimându-le o existență de pură frumusețe și plastică. Iar liniile mărginesc expresiv profilurile și încheagă armonios compoziția.

Prin felul cum a distribuit scenele, neînfricată de mulțimea personagiilor, prin adevărul cu care a trasat atitudinile și prin puterea impresionantă de a reda atmosfera, d-na Lelia Urdariana a creat o operă originală și îndrăzneață.

Fresca închinată de d-sa Bărăganului e o izbândă picturală ce va rămânea incrustată pe răbojul plasticei românești.

TACHE SOROCEANU

„Expoziția D-nei Lelia Urdărianu", semnat Tache Soroceanu, în „Radio Adevărul", 10 dec. 1939.

„BĂRĂGANUL. Minunata evocare a d-nei Lelia Urdărianu", semnat A. Pomescu, în „Curentul" , 6 dec. 1939.

O simbolică parte din binecuvântatul pământ românesc, legendar de îmbelşugat şi tot atât de râvnit cât aurul; moşia străbună ce pare fără hotare, pe care se coc în arşiţă, în murmur de simfonii iscate sub baghetă de vânt, talazurile greoale de spice, Bărăganul, şi-a găsit un rapsod care să-i preamărească virtuţile, să-i înfăţişeze cu dreptate chipul rumen şi sănătos, să-i cinstească măreţia.

D-na Lelia Urdarianu, aduce, în pânzele, frescele şi aquarelele expuse în sala de expoziţii O. N. T. un prinos de emoţionantă înclinare belşugului pământesc al ţării noastre care, în aceste vremuri de inventariere a ceea ce ne aparţine, capătă valoare de proslăvire binevenită şi care s'ar cuveni extinsă la toate câte ne-a dat, din plin, Dumnezeirea mereu bună cu bunul nostru popor...

Ispitită de sobra dar măreaţa armonie a şesurilor muntene, vrăjită de atmosfera de basm ce pare aidoma cu aceea ce va fi fost la începutul lumii, impresionată de micimea omului ce abia se integrează în peisajul imens şi vast, artista a ştiut să redea în pânzele sale neasemuita lumină a întinsurilor, cu vibrările ei de miraj, cu specificul ce-l comunică fiinţelor şi lucrurilor ce se mişcă în reverberaţia ei.

Dar, ceea ce se desprinde, cu putere de evidentă, din tot ceea ce a zămislit talentul d-nei Lelia Urdarianu, este dragostea, marea dragoste pe care d-sa o are pentru poporul acesta cuminte, muncitor şi fără mirare pentru atât belşug pe care îl socoteşte că i se cuvine dintr'o vrere de sus, dragostea pentru toate acele aşezări rustice întocmite pe măsura peisajului. Artista înţelege, dintr'un străfund de suflet, atavic, oamenii şi lucrurile ce fac corp cu pământul; de aceea toate atitudinile omeneşti ce le-a prins sunt fireşti şi cunoscute ca dintr'o zilnică convieţuire, ca şi peisajul căruia nimic nu i s'a adăugat, pentru a câştiga un efect de care n'ar fi avut nevoie.

Dar proslăvirea nu merge numai către natura cea bună, către străvechea zeitate Gea cea îmbelşugată care îşi hrăneşte cu dragoste fiii, ea îşi înalţă imnul către munca cea sfântă, care înfrăţeşte cu natura şi justifică stăpânirea ei. Munca românească, în ritmul ei încă patriarhul, abia împrietenită cu maşinăria, acestei munci, dela început sorbită belşugului, fără grabă, dar fără panica nesiguranţei, d-na Lelia Urdarianu îi închină arta sa inspirată şi plină de limpezime.

Expoziţia dela O.N.T. este un izvor de încredere în noi, în pământul nostru, în puterile noastre, în norocul nostru ce s'a legat, istoric, de noi. Mai e şi o chezăşie că arta românească primeşte din când în când puteri noui din acel nesecat izvor de primenire care e pământul de unde toate cele bune ne vin...

A. Pomescu

Intre două chemări

Printre atâtea numeroase manifestări de artă, înflorite în diferite săli ale Capitalei, expoziția închisă de curând a d-nei Lelia Urdăreanu ar fi putut trece cu un mănunchiu de elogii și o amintire frumoasă de nu ar fi fost marele aport al dublei personalități a artistei.

Indrăgită de pământul în care și-a petrecut copilăria, de Bărăganul unde nici o activitate legată de glie nu i-a fost străină, Lelia Urdăreanu, devenită mai târziu artista de azi, a știut să pună în pânzele ei tot suflul cald al câmpiei fierbinți, toată dragostea de muncitorii ariei vaste de unde nu lipsea.

La semănat, la seceriș, la legatul snopilor, la încărcatul lor, făptura de tanagra a moșieresei nu lăsa netăiată nici o filă din cartea plină de chipuri a naturii.

Dar chemarea acestei femei de elită o îndrepta și spre redarea tuturor acestor frumuseți în forme, expresie și culoare.

Transpusă în imagini de o vioiciune și sinceritate rară, toată această muncă a solului a răsărit aevea în frescă neștearsă destinată conacului ei din Bărăgan, ce am avut prilejul a vedea în prima sa desfășurare în atelierul artistei.

Pierzându-se în depărtare, simfonia muncii apare scăldată în aurul soarelui, apoteozată de o femee agricultoare, pictoră și poetă a solului.

Iar cum totul era aureolat de poezie și-mi dovedea nu numai dinamismul artistei ci și o nesfârșită delicatețe în mânuirea penelului, am cerut să văd și celelalte pânze din locuința sa. Astfel, am putut admira peisagii cu perspectiva pierdută de pe bogatul ses al țării, apoi diferite pânze reprezentând flori și interioare — între altele un minunat mănunchiu de floarea soarelui de un relief și o tonalitate desăvârșit armonizată cu fondul. Pretutindeni apoi în casa împodobită numai cu plante și covoare, tablouri alese ca niște bijuterii din opera artistei, aduceau nota lor de artă pe pereți.

Garoafele trandafirii din frumosul studio și natura moartă, care după ce a fost expusă la salon smulge admirația intimilor.

Intrebând pe artistă cum de se împacă fragilitatea trupului ei plăpând cu o muncă atât de intinsă, d-sa mi-a răspuns:

— Niciodată nu mă simt mai bine, mai plină de viață și puteri decât când muncesc. Ceiace mă obosește este orașul, zgomotul străzilor, deaceia ies foarte rar și d'abia aștept primăvara să mă revăd la câmp, la țară, în mijlocul muncii oamenilor unde voi desăvârși panoul ce ați văzut.

Insuflețirea cu care îmi făcu Lelia Urdăreanu această profesie de credință îmi strecură în inimă un strop de mângâiere și părăsind frumoasa ei locuință m'am gândit cu mândrie:

— Incă una ce ne face cinste și al cărei nume nu trebue uitat!

FULMEN

„Intre două chemări", articol de presă semnat Fulmen, în „Dimineața", 19 ianuarie 1937, nr. inv. F.S. 643

Grafică, Lelia Urdăreanu, 51/38

Lelia Urdărianu a avut și are o susținută activitate artistică. După studiile de la Școala de Arte Frumoase din București, a început să expună prin 1930. A participat la „Salonul Independenților" (1930) din Paris și tot acolo a expus la „Salonul de Toamnă" din 1934. În țară a expus cu continuitate din 1932 la diferitele saloane oficiale, fie de pictură, fie de grafică. A avut trei expoziții personale (1926, 1939 și 1947). La cea din 1939 a prezentat ciclul „Munca în Bărăgan", cartoane de mari proporții pentru fresce și în care înfățișa, în spiritul artei monumentale, impresionante scene cu muncile agricole în diferite anotimpuri, munca și peisagistica Bărăganului au fost interpretate uneori cu un larg suflu narativ, alteori cu notații de un fin decorativism. După valorificarea artistică a Bărăganului, au urmat priveliștele de la Corcova și Portărești (Oltenia) în 1947, iar acum narează frumusețile Vălenilor.

După 1950, artista s-a consacrat mai ales gravurii, urmînd tradiția rudei-înaintaș Theodor Aman. A expus la diferite manifestări ale graficienilor. În 1968, a avut la Anuala de Grafică o iscusită gravură cu acul, înfățișînd un baraj în construcție, lucrare pe care am apreciat-o îndeosebi, prezentînd-o la Televiziune.

Sperăm că expoziția actuală va trezi interes prin ceea ce amintește, valorifică, îndeamnă.

PETRU COMARNESCU

Pictură • Grafică
LELIA
URDĂRIANU

Ziarul «Viața Buzăului» ■ Comitetul jud. pentru cultură și arta

Text Petru Comarnescu, în invitație la expoziția **„Pictură-Grafică LELIA URDĂRIANU"**, Ziarul „Viața Buzăului", Comitetul pentru Cultură şi artă, nr. inv. F.S. 906

Expoziția „Vălenii de Munte"

Socot fericită ideea pictoriței și graficienei Lelia Urdărianu de a alcătui un fel de „monografie" vizuală și sentimentală a diferitelor aspecte din încîntătorul oraș Vălenii de Munte, care se profilează pe înălțimi în preajma Văii Teleajenului. În acest splendid colț de natură, cu o vegetație fabuloasă, s-a creat în trecut o valoroasă artă laică și religioasă, rămînind pînă astăzi caracteristice case cu pridvoare și stîlpi sculptați, cu arcade și ingenioase acoperișuri de țiglă sau șindrilă, precum și vechi biserici cu elemente semnificative pentru stilul ultimelor secole.

Nu-i de mirare că într-o asemenea atmosferă inspiratoare, prin natura și cultura ei, Nicolae Iorga și-a ales un loc de meditație și muncă, aici petrecînd verile și dînd la iveală atîtea opere însemnate pe plan național și mondial. Folosind deviza lui George Enescu : **„Să te odihnești de muncă prin muncă"**, putem spune că Iorga aceasta a făcut și la Văleni, scriind, gîndind, cercetînd, iar, dacă a fost vorba de odihnă, ea a constat din contemplarea frumuseților naturii și din cercetarea vestigiilor istoriei.

Acum, picturile, acuarelele și desenele Leliei Urdărianu le recheamă în amintirea recunoscătoare față de marele ctitor, valorificatorul atîtor ctitorii naționale. De asemenea, operele expuse acum ne evocă și amintirea lui N. N. Tonitza, care a locuit și pictat la Văleni, între 1921-1924, creînd aici unele din capodoperele sale, mai ales scene și portrete de copii.

Artista redă adevărul și frumusețea locurilor, depășind simpla notație și străduind într-un descriptiv sau într-o narațiune, interpretate cu sinceritate, pietate, pricepere față de ceea ce se cuvine relevat, fie din natura, fie din arhitectura Vălenilor ori a locurilor învecinate. Alături de înfăptuirile trecutului, Lelia Urdărianu redă și o realizare a tehnologiei socialiste : „Stația de încărcare a sticlovalului", precum și peisajele cu carierele de nisip, de unde se extrage materia primă.

Grafică, Lelia Urdăreanu, 42/30

EXPOZIŢIA

Lelia Urdarianu

(Sala O. N. T.)

Ca temă artistică, d-na Lelia Urdarianu, a luat una dintre cele mai eterne, mai sfinte şi mai aproape de realităţile absolute: munca omului. Truda braţelor cu bucuria randamentului acestei carne. Infrăţirea omului cu pământul care-l hrăneşte, infrăţirea românului cu bărăganul, cu brazda grasă, cu câmpul. Peisajul care constitue în majoritatea cazurilor subiectele plastice, nu pot fi decât promovate la alte sensuri şi alte frumuseţi, atunci când sunt văzute în ambianţa omenească, în acel mediu, în care contactul dintre om şi natură este evident, şi în care mai ales, raportul estetic capătă semnificaţii speciale, este beatificat.

E încă o realizare, încă o pregnantă identificare a noastră cu firea a cărei expresie suntem.

D-na Lelia Urdarianu, merge mai departe: viziunea d-sale — a muncii omului — se proectează pe universalitatea muncii în aspectele ei rurale, în toate anotimpurile ca un film întreg, aşa cum l-a reprezentat Ladislau Raymond în cartea lui „Ţăranii". Iarna, primăvara, vara, toamna. Fiecare anotimp acordă o altă înfăţişare, prin munca ce o cere, vieţii rurale. Iarna cu peisajul ei sever şi încremenit, primăvara, cu desmorţirea, noua încolţire a firii, şi cu o nouă pornire la muncă, pentru o nouă etapă a generozităţii, a belşugului de an de an al gliei. Deaceia a ales ca material în care să exprimă cât mai bine acest lucru, fresca, gen plastic care se acordă cel mai amplu pentru posibilităţile şi viziunea artistului.

D-na Lelia Urdarianu îşi intitulează expoziţia „Bărăganul" pe care îl reprezintă în frescele, uleiurile şi aquarelele d-sale. Una din fresce ne arată seceratul cu bogăţia şi exuberanţa aurită a holdelor şi-a ştiuleţilor de porumb, a satisfacţiei din figura oamenilor; altă frescă ne arată treeratul cu aceleaşi exuberanţe, cu maşinile cari fumegă, cu snopii cari abundă, cu gâştele cari vin şi ele să se înfrupte din boabele ce cad alături. Pentru o frescă ce urmează să fie executată pentru un domeniu din Bărăgan, sunt expuse schiţele.

Pe pânze sunt arătate aceleaşi aspecte din universalitatea muncii şi preocupărilor ţărăneşti. Pe arman, şirele de paie, sfârşitul treeratului, snopii, boii, etc.

Pentru exprimarea acestor lucruri, d-na Urdarianu, are acea sensibilitate anume care ştie să surprindă acea atmosferă de emoţie din carna omului şi din binecuvântarea acestei carne în înfrăţirea ei cu pământul. Mai ales în „Seceratul", unde viziunea şi plastică şi acea a inspiraţiei este tratată cu certitudine, şi cu tot ce-i pune la îndemână mijloacele picturale ca să redea cât mai amplu muncirea câmpului. Oamenii, snopii, holda, câmpul la orizontul căruia fundele în care este strânsă recolta o înfrumuseţează la infinit. Deasemeni în pânza intitulată „Pe malul Ialomiţei", cu acea frumuseţe geometrizată a câmpului muncii, după cum şi în fresca „Treeratul", „Seceratul" şi „Ardei de bulion", etc.

Prin tema aceasta atât de pur românească şi omenească, d-na Urdarianu, se situiază printre artiştii plastici dela noi, ca o promotoare modernă a unei inspiraţii pe care trebuie s'o caute şi s'o animeze cât mai mulţi pictori.

Gh. D.

Cronică plastică **„Expoziţia LELIA URDĂRIANU"**, semnată Gh. D., în „Timpul", 7 decembrie 1929, nr. inv. F.S. 2142

CARNET PLASTIC

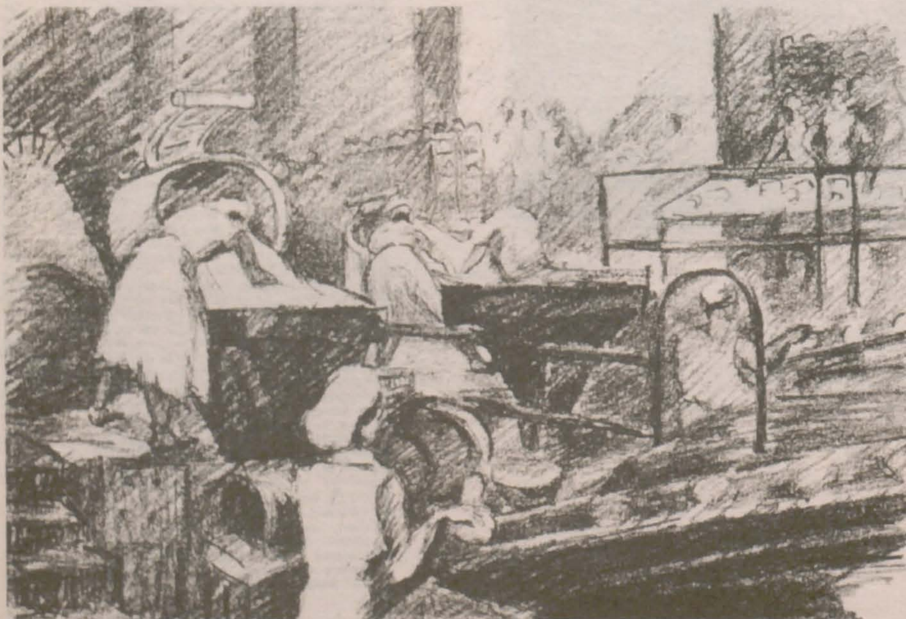
LELIA URDĂRIANU

trucția peisajului, un control sever pe care formele obiectelor îl impun reflectării. Folosirea perspectivei lineare, renascentiste, îi permite să asigure ansamblurilor reprezentate o coerență și o lineralitate evidente. Artista ajunge aici și datorită unei finalități morale a tablourilor sale. Îndrăgostită de geografia și istoria patriei încearcă să fixeze în imagini plastice tot ceea ce i se pare demn de reținut. In expoziții anterioare s-a arătat preocupată în redarea peisajelor deschise ale Bărăganului (1939) sau de pitorescul cadrului natural al Olteniei (1945). In expoziția de față pictorița adaugă accepției obișnuite de peisaj o notă care acordă acestei liei Urdărianu alcătuiesc pentru oraș un fel de „monografie vizuală și sentimentală" cum afirmă Petru Comarnescu în prezentarea expoziției la București (1969). Nu e greu să urmărim în lucrările sale chipul locurilor impregnate de amintirea unui strălucit trecut cultural și artistic. (Poarta Casei Nicolae Iorga, Casa N. N. Tonitza, Casa pictorului D. Tomescu, Casa pictorului Pavlu etc.). Numeroase imagini își propun să ne prezinte arhitectura orașului, schiturile și casele de țară din preajmă. Uneori pictorița realizează viziuni panoramice, „cărți poștale ilustrate". (La întîlnire cu Văleanca, Valea Gardului, Pe Teleajen, In Tabaci). Aceste peisagrafiile sale (Nicolae Iorga, Ceardacul) se remarcă prin fragmentarea plină de efect a impresiunilor de negru.

Expoziția Leliei Urdărianu este de fapt un comentariu pe care un intelectual sensibil îl face peisajului românesc. Prezența sa la Botoșani are o semnificație în plus aici fiind locul de naștere al lui Nicolae Iorga al cărui destin leagă cele două așezări. Din acest punct de vedere inițiativa Comitetului municipal pentru cultură și artă Botoșani trezește, fără îndoială un legitim interes.

CONSTANTIN IONESCU

„Carnet plastic LELIA URDĂRIANU", semnat Constantin Ionescu, publicat în „Clopotul. , 20 iunie 1970, nr. inv. F.S. 3311

Grafică, Lelia Urdăreanu, 34/41,5

Vernisajul expoziţiei de pictură a d-nei Lelia Urdărianu

D-nii miniştri Nistor şi Radian, vizitând expoziţia

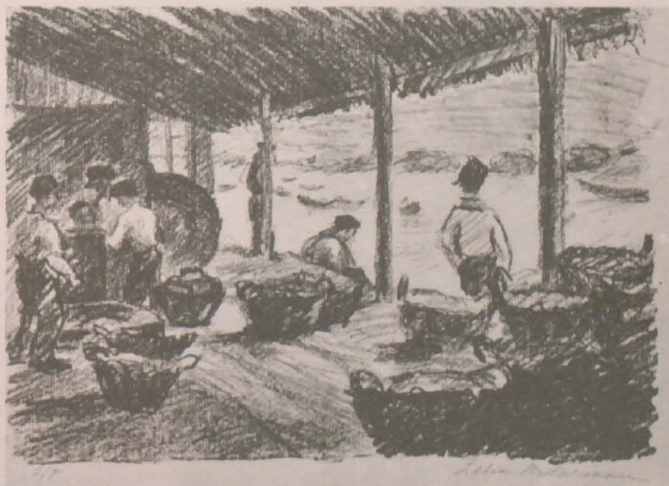
D-nii miniştri Nistor şi Radian, vizitând expoziţia, apărut în „Curentul" cotidian independent, 5 dec. 1939, nr inv. F.S. 3459

Lelia Urdărianu cu copii, Ileana şi Şerban, nr. inv. F.S. 4047

Grafică, Lelia Urdăreanu, 35/50

Lelia Urdărianu cu fiica sa Ileana, nr. inv. F.S. 4040

Grafică, Lelia Urdăreanu, 35/50

Lelia Urdărianu la aria treierat, nr. inv. F.S. 4048

"Pescar" - grafică, Lelia Urdăreanu, 50/35

Lelia Urdărianu cu copii, Ileana şi Şerban, nr. inv. F.S. 4206

"Tractoare la lucru" – grafică, 31/40, nr. inv., F.S. 3821

“Adunând snopi” - grafică, Lelia Urdăreanu, 35/50

SPONSOR

ASOCIAȚIA CULTIVATORILOR DE CEREALE ŞI PLANTE TEHNICE - IALOMITA